

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Al Ahli Hastanesi Saldırısı Raporunu'nun Eleştirel Değerlendirmesi

İsrail'in Gazze'deki sivilleri, yerleşim yerlerini, sivil ve sağlık kuruluşlarını bombalamaktan ve hedef almaktan vazgeçmediği, uluslararası kurumların ve toplumun sivillere koruma ve hatta insani yardım sağlamaktan tamamen aciz olduğu bir dönemde, "İnsan Hakları İzleme Örgütü" (HRW); 17 Ekim 2023 tarihinde El-Ahli Baptist Hastanesi'nde meydana gelen ve aralarında yerinden edilmiş insanlar, hastalar ve sağlık personelinin de bulunduğu 471 kişinin ölümüne ve 342 kişinin yaralanmasına neden olan katliamla ilgili uzun bir [rapor](#) yayınladı.

Örgüt, raporunda işgal ordusunun argümanlarını benimseyerek patlamanın Filistinli silahlı grupların İsrail ile çatışmalarında sıkça kullandığı güdümsüz bir roketin düşmesi sonucu meydana geldiğini ve katliamda işgal ordusunun herhangi bir sorumluluğu olmadığını iddia etti.

Örgütün raporunda vardığı sonuç hem manipüle edici hem de aşağıdaki nedenlerle objektiflikten yoksundur:

- Devam eden yoğun ve şiddetli bombardıman nedeniyle soruşturma ve saha araştırması için uygun ortamın bulunmaması, BM kuruluşlarının ve insan hakları örgütlerinin çalışmalarını engellemektedir.
- Bir hastaneyi hedef alan ve tedavi gören hastalar, işyerlerindeki sağlık çalışanları ve evleri yıkıldıktan sonra korunmak için çocuklarını hastaneye getiren yerinden edilmiş insanlar da dahil olmak üzere yüzlerce sivilin ölümüyle sonuçlanan bir savaş suçuna ilişkin bir rapor üzerinde çalışmak tüm kaynakları araştırmak, hayatta kalan tanıkların ifadelerine başvurmak ve saha kanıtlarını toplamak için daha fazla zaman ve HRW raporunda gördüğümüzden çok daha fazla çaba gerektirmektedir.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün raporu tüm bu niteliklerden yoksun görünmektedir. Raporda aynı zamanda katliamı İsrail güçlerinin yaptığına dair kanıtlara hiç yer verilmemiştir. Raporun iddiasının aksine söz konusu hastanede gerçekleştirilen katliamın İsrail ordusu tarafından gerçekleştirildiğine dair göz ardı edilemez kanıtlar bulunmaktadır.

- Earshot 20 Ekim'de ses perdelerini esas alarak füzelerin ne taraftan atıldığına dair sonuç veren bilimsel 'Doppler Effect Analysis' yöntemini kullanarak bir kısa [rapor](#) yayınladı. Bu rapora göre füzelerin İDF'in iddia ettiği üzere Filistin direniş gruplarının bulunduğu güneybatı yönünden gelmiş olması çok düşük bir ihtimaldir. Rapora göre füzelerin doğu veya kuzeydoğu tarafından atılmış olması en yüksek ihtimaldir.
- Forensic Architecture yayınlamış olduğu [görüntü ve adli mimari raporlarında](#) söz konusu saldırının İsrail tarafından yapıldığına işaret etmiştir. Aynı raporun devamında İsrail'in söz konusu hastanenin kanser bölümünü bombaladığına dair görüntülerin de bulunduğu açıklanmıştır. HRW'nin bu delilleri niçin elde etmediği ya da dikkate almadığı merak konusudur.
- Birleşik Krallık merkezli Channel 4'un vermiş olduğu [görüntüler ve sesler](#) ile İsrail'in iddiasının ne kadar da temelsiz olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı kanal yapmış olduğu haberde füzenin yüksekliği ve düştüğü yeri esas alarak füzelerin yakın bir mesafeden değil uzaktan atıldığını belirtmiştir. İsrail Ordu sözcüsünün Hamasın yanlışlıkla

vurduğunu belirttiği mevki ise hastaneye son derece yakındır. Aynı kanalın vermiş olduğu mahalle sakinleri ve sağlık çalışanları ile yapılan röportajlarda İsrail'in kendilerini daha önceden hastaneyi bombalamakla tehdit ettiğini belirtmişlerdir.

- Olayın ardından bölgeye bir ziyaret gerçekleştiren Channel 4 gazetecileri, füze çarpmasından ziyade havan topu saldırılarıyla uyumlu küçük kraterler gözlemlediklerini bildirmişlerdir. Ayrıca, çevredeki binalarda yapısal çökme olmaksızın sadece yüzeysel hasar görülmüştür. Yayıncı kuruluş, gözlemlenen hasarın İsrail'in karada patlayan bir füze saldırısını ihtimal dışı bıraktığını kaydetmiştir. Ancak, nispeten daha az yapısal hasara yol açarken önemli ölçüde can kaybına neden olabilecek bir hava patlaması mühimmatı olasılığını göz önünde bulundurmak gerektiğini ifade etmiştir. HRW niçin bu ihtimali göz önünde bulundurmadan yalnızca saldırıyı gerçekleştiren mühimmatın karada patlamış bir İsrail füzesi olmadığı üzerinden bir yargıya varmayı tercih etmiştir?

- Gazze'deki Al Ahli Hastanesi bombalamasını analiz eden savunma uzmanı ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğretim üyesi Murat Aslan, Anadolu Ajansına verdiği [mülakatta](#) nüfusun yoğun olduğu bölgelere yönelik saldırılarda etkiyi artırmak için zaman ayarlı mühimmatın stratejik olarak kullanıldığına dikkat çekti. Saldırı sonrasında inceleyen Aslan, mühimmatın havada erken patlayacak şekilde ayarlandığını, böylece patlamanın hava patlaması etkisinin arttığını ve etki alanının genişlediğini öne sürdü. İsrail'in "obüs mühimmatı" iddiasını ise 30-50 metre yarıçaplı bir alanda yüksek zayıata yol açtığı için gerçekçi bulmayarak reddetti. Aslan, savaş uçaklarından atılmış bir mühimmat olasılığını vurgulayarak, İsrail'in hassas güdüm kabiliyetiyle bilinen MK82 bombasını kullanmış olabileceğine işaret etti.

- Türkiye'de Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren İletişim Başkanlığı bünyesinde çalışan Dezenformasyonla Mücadele Merkezi tarafından yayınlanan [raporda](#) hastane saldırısı ile ilgili İsrail tarafından paylaşılan görüntülerin paylaşılardan önce kurgulandığı, manipüle edilebilecek şekilde kırıldığı ve ters çevrildiğinin tespit edildiği belirtilmiştir. Düzenlenmemiş görüntülerin detaylı bir analizi sonucunda Merkez, Gazze'den fırlatılan füzelerin İsrail'i hedef aldığı ve yıkıcı saldırıya maruz kalan hastanenin bu füzelerin gidiş rotası üzerinde bulunmadığı sonucuna varmıştır.
- Al Jazeera'nin dijital [araştırması](#), İsrail ordusunun Gazze'deki el-Ahli Arap hastanesine yönelik saldırının başarısız bir roket fırlatılmasından kaynaklandığı yönündeki iddiasının dayanaksız olduğunu ortaya koydu.

Ele aldığımız deliller incelendiğinde saldırının direniş gruplarınca değil; İsrail güçleri tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.¹

HRW raporunda öne sürülen ve İsrail'in elindeki silahlarla sadece büyük hasara yol açabileceğine dayanan varsayım tümüyle yanlıştır. Bu varsayımı çürütmek, HRW tarafından saldırının İsrail tarafından düzenlendiği ihtimalini reddetmek için kullandığı temel argümana meydan okumak anlamına gelmektedir. WOLAS, uzman görüşlerine ve kendi araştırma çabalarına dayanarak, bu varsayımın temelsizliğini kesin olarak ortaya koymuştur. Takip eden bulgular bu iddiayı çürüten bulgularımızı özetlemektedir:

¹ İsrail'in Gazze'deki hastane saldırısı iddialarındaki çelişkiler için Aljazeera'nin [incelemesine](#) bakınız.

İddiamızı destekleyen kanıtlar, İsrail Hava Kuvvetleri'nin farklı boyut ve ölümcüllüğe sahip çok çeşitli silahları kapsayan kapsamlı envanterinde yatmaktadır. Özellikle hafif bir mühimmat olan GBU-39/B Küçük Çaplı Bomba (SDB) dikkat çekicidir. Hassasiyeti ile tanınan bu bomba, patladığında düşük parçalanması ile bilinir. Ekim ayının ikinci haftasındaki bir İsrail saldırısı sırasında Halep Uluslararası Havaalanı/Suriye'ye atılan benzer bir bombanın Al-Ahli Hastanesi'nde gözlemlenene benzer küçük bir krater oluşturması dikkat çekicidir.

[IsraelDefense'in haberi](#) İsrail'in 2021 yılında ABD'den 735 milyon dolar karşılığında 1.000 adet GBU-39/B bombası satın aldığını, ülkenin Gazze'de hassas hedefleme için bu mühimmatlara bilinçli yatırım yaptığının altını çizmektedir. GBU-39/B'nin F-15 Thunder, F-15 Eagle ve F-16 gibi çeşitli savaş uçaklarıyla uyumlu olması ve tek bir jetin aynı anda birden fazla bomba taşımaya olanak sağlaması çok yönlülüğün kilit bir özelliğidir. Ayrıca, bu bombalar yer tabanlı fırlatıcılardan etkin bir şekilde fırlatılabilir.

GBU-39/B'nin kendine özgü karbon fiber bileşimi, çarpma anında parçalanmayı kolaylaştırır ve böylece Al Ahli Hastanesi olayının ardından şarapnel veya parça tesiri olmamasını açıklar. Patlama sonrası gözlenen ateş topu, bombanın çarptığı araçların yanan yakıtına atfedilebilir.

Tüm bu ikna edici kanıtlar, İsrail'in krater bırakmayan, küçük kraterler oluşturan ve düşük parçalanma sağlayan mühimmatları kullanma kapasitesini kanıtlamaktadır. Sonuç olarak bu durum, etkilenen bölgedeki güneş panellerinin, çatının ve çevredeki yapıların sağlam durumunu açıklığa kavuşturmuştur. Dolayısıyla İsrail'in elindeki silahlarla sadece büyük hasara yol açabileceğine ve bunun büyük kraterler anlamına geleceğine dayanan varsayım tümüyle yanlıştır. Sonuç olarak, bu varsayım dayanarak HRW İsrail'i aklayamaz.

Alelacele hazırlanan HRW raporu, hastaneleri hedef alma arzusunu gizlemeyen ve bu arzusunu 50 gün boyunca Gazze Şeridi'ndeki düzinelerce hastanede gerçekleştiren, hatta Sivil Hastaneyi-Şifa hastanesi örneğinde olduğu gibi- bombalamakla tehdit eden ve katliam gerçekleşmeden önce çevresini defalarca bombalamadan önce onlarca kez boşaltılmasını talep eden İsrail işgal güçlerinin bahçesini sterilize etmek istercesine hazırlanmış objektif kriterlerden yoksun şaibeli ve politik bir rapordur.

Örgütün, Filistinli direniş gruplarının roketlerinin yıkıcı gücü karşısında İsrail'in saldırılarda kullandığı asimetrik tahribat gücünü, Gazze'ye yağın ve Gazze Şeridi'ndeki bina ve tesislerin %50'sinden daha fazlasını tahrip eden işgal bomba ve füzelerinin arasındaki farkı görmezden geldiğini gözlemliyoruz.

İnsan haklarının ve hukukun, insanları her türlü suç ve ihlalden koruyabilmesi için; tüm insan hakları örgütlerinin, tarafsızlık, profesyonellik ve şüpheden uzak olma gerekliliğine bağlı kalması gerektiğinin altını çiziyoruz.

İsrail güçlerinin hastaneleri vurma niyetini defalarca tehditlerle ortaya koyduğu, bu saldırı konusunda da suçlu olduklarına dair birçok kanıtın bulunduğu bir tabloda, soykırım, etnik temizlik ve her türlü savaş suçunu işleyen işgal güçlerinin iddialarını benimsemenin İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün itibarına ve güvenilirliğine gölge düşürdüğünü belirtmek istiyoruz.

Bu nedenle örgüte; bu raporu tashih etmesi, tarafsız bilimsel çalışmalara dayanarak raporunu gözden geçirmesi, olgusal gerçekliği yansıtan bir insan hakları çalışması olarak kabul edilebilmesi için karşılaması gereken standartlara uygun olarak rapor üzerindeki çalışmalarını tamamlaması çağrısında bulunuyoruz. Bir insan hakları kurumu olarak Örgütü; taraflı, gülünç

ölçüde yüzeysel araştırmalarla ezenlerin eylemlerini meşru kılmaya çalışmak yerine ezilenlerin yaşadığı mağduriyetleri dile getirmeye, Filistin halkına yönelik soykırım ve savaş suçlarına gözlerini açmaya davet ediyoruz. İnsan hakları kurumlarının kolonyal pratikler için araçsallaştırılmaması hepimizin boynuna borçtur.

Sonuç olarak, WOLAS adına, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün (HRW), 17 Ekim 2023 tarihili Al Ahli Hastanesi saldırısına ilişkin raporu hakkında derin endişelerimizin olduğunu ifade ediyoruz. HRW'nin kesin sonuçlardan ve temel kanıtlardan yoksun, hastane sahasına erişim olmaksızın yayımladığı rapor HRW'nin bulgularının doğruluğu konusunda ciddi soru işaretleri yaratmaktadır. Pek çok uzman ve BM yetkilisinin soykırım savaşı olarak nitelendirdiği İsrail'de devam eden çatışmaların ortasında raporun yayınlanması ulaşılan neticeyi yanlış yönlendirmiş gibi görünmektedir.

WOLAS, böylesine büyük bir kriz sırasında HRW'yi asılsız spekülatif teorileri yaymak yerine ateşkes çağrısında bulunmaya ve ortaya çıkan insani felaketi sona erdirmek için çalışmaya öncelik vermeye davet etmektedir. HRW izlediği yöntemle, isteyerek ya da istemeyerek İsrail propagandasını destekleme ve devam eden zulümlere gerekçe sağlama riskini almakta ve böylece Gazze'nin sağlık sisteminin karşı karşıya olduğu vahim durumu daha da kötüleştirmektedir.

WOLAS, HRW'nin sahaya erişimi olmayan askeri uzmanların görüşlerine güvenmesini ve sonuçlarını yalnızca fotoğraf ve videolara dayandırmasını özellikle eleştirmektedir. Bu metodoloji, İsrail'in yeni bir mühimmat türü kullanmış olabileceği ihtimalini dahi göz ardı etmekte ve iddialarını kanıtlamak için gerekli delillerden yoksun bulunmaktadır. Kendilerine soruyoruz: İsrail'in başka bir mühimmat kullanmış olabileceği ihtimaline niçin yer vermediniz? Bunu engelleyen şey İsrail güçlerinin elindeki mühimmatların tam bilgisine sahip olmanızsa (olduğunuza dair fikrinizse²) bir insan hakları kurumu, bir ordunun askeri sırlarını kendilerinden öğrenebiliyorsa, bu ilişkiyi nasıl açıklayacaksınız? Birçok yerel insan hakları örgütü tarafından desteklenen bağımsız bir soruşturma ve hesap verebilirlik çağrısı, Al Ahli Hastanesi saldırısının ardındaki gerçeğin ortaya çıkarılması için elzem görünmektedir.

Ayrıca WOLAS, HRW'yi İsrail'den önemli kanıtlar için Bilgi Edinme Özgürlüğü Yasası taleplerini iletmediği ve böylece olayların kapsamlı ve tarafsız bir şekilde anlaşılmasını engellediği için kınamaktadır. HRW'ye bir diğer sorumuz niçin İsrail'in elindeki kayıtlar için Bilgi Edinme Özgürlüğü Yasası yoluyla bilgi edinme yoluna gitmediğidir. Güvenilir ve tarafsız bilgi toplama kurumlarına duyulan ihtiyacın son derece önemli olduğu bir dönemde WOLAS, HRW'nin yaklaşımını yeniden değerlendirmesi ve insan hakları arayışında hakikat ve adaletle olan bağlılığını ispat etmesi çağrısında bulunmaktadır.

Bu vesileyle, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün raporuna cevaben 26 Kasım 2023 tarihinde Filistinli insan hakları ve sivil toplum örgütlerinin kolektif şekilde yayımladığı [bildiriye](#) destek ve dayanışma duygularımızı da ifade ediyoruz.

² GBU-39/B meselesiyle bunun gerçek değil, yalnızca HRW'nin bir kanaati olabileceğini zaten kanıtladık.